

1. De Nationale Bank als onderneming

1.1 Markante feiten

Prudentiële functies en financiële stabiliteit

Tegen de achtergrond van de inwerkingtreding van het **Gemeenschappelijk Toezichtsmechanisme** voor de banken (Single Supervisory Mechanism – SSM) op 4 november 2014, stond het verslagjaar in de verschillende betrokken entiteiten van de Bank, maar ook in de Europese Centrale Bank en bij de banktoezicht-houders van het eurogebied, grotendeels in het teken van de operationele vertaling van deze eerste pijler van de Europese bankenunie.

Zoals vermeld in het ondernemingsverslag 2014, had de Bank, gelet op het zeer krappe tijdsbestek voor de voorbereiding op het Gemeenschappelijk Toezichtsmechanisme (GTM), haar werkwijze reeds aangepast aan deze nieuwe omgeving. Sedert 2011 houdt het Directiecomité wekelijks een specifieke vergadering over de prudentiële aangelegenheden. Op de agenda staan de aangelegenheden betreffende het GTM, de identificatie van de problemen die ressorteren onder de bevoegdheid van het Directiecomité, alsook de voorbereiding van de vergaderingen van de **Raad van Toezicht**, die thans verantwoordelijk is voor het toezicht op alle Europese banken die belangrijk zijn volgens de GTM-definitie. Tevens werd een GTM-risicocomité opgericht, onder voorzitterschap van de vertegenwoordiger van de Bank in de Raad van Toezicht van de ECB, directeur

Strategische planning en follow-up

In 2014 werd de strategische denkoefening 'NBB 2020' op touw gezet. Ze had tot doel te onderzoeken in welke mate de activiteiten en de werkwijze van de Bank moeten worden aangepast om proactief te kunnen inspelen op de interne en externe ontwikkelingen waarmee deze onvermijdelijk zal worden geconfronteerd. Voor alle activiteiten van de Bank werden scenario's uitgetekend waarin de verwachte ontwikkelingen en de te ondernemen acties zijn opgenomen. Deze scenario's werden aan de hand van een routekaart uitgezet in de tijd, om het mogelijk te maken de tenuitvoerlegging ervan jaar na jaar te volgen, te beoordelen en eventueel aan de omstandigheden aan te passen.

Dat strategische plan 'NBB 2020' werd in het najaar een eerste keer geëvalueerd, vóór de begrotingsprocedure voor het jaar 2016. De conclusie luidde dat de voor 2015 geplande acties over het geheel genomen verliepen volgens de vastgestelde timing. Op korte termijn dienen zich echter twee nieuwe opdrachten aan: de bestrijding van het witwassen van geld (Anti Money Laundering - AML) in de Bank opvoeren en de middelen die voor de Joint Supervisory Teams (JST) worden ingezet in het kader van het gemeenschappelijk toezichtsmechanisme (Single Supervisory Mechanism – SSM), op het Europese niveau brengen. Hiertoe is het nodig de routekaart op korte termijn licht aan te passen; de doelstellingen en verbintenissen tegen 2020 blijven echter onverminderd van kracht.

Mathias Dewatripont. Het comité, dat is samengesteld uit de prudentiële diensten, de juridische dienst en de dienst Internationale en Eurosysteemcoördinatie, vormt een forum voor de uitwisseling van ideeën over prudentiële mogelijkheden en de voorbereiding van de vergaderingen van de Raad van Toezicht.

In de Bank werd een expertengroep SSM Policy opgericht, waarin de dossiers van de vergaderingen worden voorbereid voor de vertegenwoordiger van de Bank in de Raad van Toezicht van de ECB. Dit vergt een intens werk op het vlak van documentatie, onder meer wat betreft de follow-up van de zowat 130 grote bancaire groepen (meer dan 2 000 banken) die in Frankfurt worden gecontroleerd. De Raad van Toezicht spreekt zich ook uit over het beleid en de methodologie van het prudentieel toezicht, alsook over de organisatorische aspecten ervan, die dus eveneens deel uitmaken van de werkzaamheden van deze groep, alsook van andere entiteiten die een rol spelen in het prudentieel toezicht en rechtstreeks betrokken zijn bij het SSM.

De dienst die verantwoordelijk is voor het prudentieel toezicht op de banken is thans georganiseerd in zeven teams van toezichthouders. Van hun middelen wordt 80 % besteed aan operationeel toezicht, de resterende

20 % aan transversale activiteiten. Naar schatting 80 % van de middelen van het operationeel toezicht wordt ingezet voor het toezicht op de 'belangrijke' banken volgens de definitie van het Gemeenschappelijk Toezichtsmechanisme en 20 % voor de zogenaamde 'minder belangrijke' banken.

De belangrijke banken hebben meer dan 90 % van de bancaire markt in België in handen. De Europese Centrale Bank oefent het toezicht op deze banken uit via de 'Joint Supervisory Teams' (JST). Deze teams worden geleid door een ECB-medewerker en bestaan uit enerzijds een kleine groep leden van de ECB in Frankfurt en anderzijds een aantal aan de Joint Supervisory Teams toegewezen medewerkers van de nationale toezichthouder die in casu onder contract staan met de Bank. De Bank neemt actief deel aan 15 joint supervisory teams.

De minder belangrijke instellingen zijn ongeveer even groot in aantal als de belangrijke banken, maar vertegenwoordigen slechts een marktaandeel van 7 %. Het toezicht op deze instellingen, dat in tweede lijn wordt uitgeoefend door de ECB, berust bij de nationale toezichthouder, in overeenstemming met de in overleg met de ECB vastgelegde procedures.

Naar aanleiding van de jaarlijkse opstelling van de begroting in het licht van het strategisch plan 2020, had

---

OPSPLITSING VAN DE BELANGRIJKE EN MINDER BELANGRIJKE BANKEN IN BELGIË VOLGENS DE DEFINITIE VAN HET GTM

(met een indicatie van het aandeel van elke groep in de markt)

Belangrijke instellingen

- met een Belgische moederonderneming (54,7 %)
  - Argenta
  - AXA Bank Europe
  - Belfius
  - Degroef Petercam
  - Dexia
  - KBC (KBC Bank, CBC)
- met een niet-Belgische moederonderneming die onderworpen is aan het GTM (35,3 %)
  - BNP Paribas (BNP Paribas Fortis, bpost bank)
  - Crédit Mutuel (Beobank, BKCP, Banque Transatlantique)
  - ING (ING Belgium, Record)
  - Banca Monte Paschi Belgio
  - MeDirect (2016)
  - PuilaetcoDewaay Private Bankers
  - Santander
  - Société Générale Private Banking
- waarvan de moederonderneming niet onderworpen is aan het GTM en niet behoort tot de Europese Economische Ruimte (3,0 %)
  - Bank of New York Mellon

Minder belangrijke instellingen (7,0 %)

Byblos Bank Europe
CKV
CPH
Crelan (Crelan, Europabank, Keytrade)
Dierickx, Leys & C°
ENI
Euroclear
Finaxis (ABK, Delen, Van Breda)
Nagelmackers
Optima Bank
Shizuoka Bank
United Taiwan Bank
van de Put & C°
VDK Spaarbank

---

het Directiecomité, als reactie op de zeer forse stijging van de werklast van de bancaire toezichtteams sedert de inwerkingtreding van het GTM, ingestemd met een versterking van deze teams. Een vergelijkend onderzoek van de ECB in verband met de door de nationale toezichthouders aan de joint supervisory teams bestede middelen, bevestigde deze analyse en de ECB vroeg de Bank om het aantal teams dat verantwoordelijk is voor de belangrijke banken nog te verhogen. De inschakeling van de nieuwe medewerkers vormt een uitdaging op zich, aangezien de opleiding met het oog op de beheersing van deze complexe materies en procedures meerdere jaren in beslag neemt.

De invoering van het GTM heeft het Europese financiële stelsel versterkt, onder meer door de harmonisatie van de prudentiële procedures en het geleidelijk wegwerken van de nationale zwakke punten. Het gevolg is wel dat de operationele teams die belast zijn met het toezicht op de banken hun werklast en hun takenpakket aanzienlijk hebben zien toenemen. De inspanningen inzake coördinatie en harmonisatie, in de hand gewerkt door de oprichting van netwerken in de toezichthoudende teams van het GTM, de harmonisatie van de praktijken, de methodologische aanpassingen en de invoering van gedragsregels hebben de betrokken personeelsleden verplicht tot grotere flexibiliteit, waarbij ze vaak voor andere taken werden ingezet. Voor de organisatie van de stresstests, die vroeger – voor de Belgische banken – rechtstreeks door de Bank georganiseerd werden, moesten bijvoorbeeld medewerkers tijdelijk naar Frankfurt worden gestuurd.

Naar aanleiding van de start van het GTM had de Bank besloten de inspectiefunctie te centraliseren in één dienst. Aangezien de inspecties in verband met de belangrijke banken thans worden uitgevoerd onder auspiciën van het GTM (en door teams die zijn samengesteld uit de NBB, de ECB en andere nationale toezichthouders), bepaalt het GTM zowel de methodologie als de planning ervan. Het is ook bevoegd voor de rapportering, voortaan ter attentie van de joint supervisory teams, die de aanbevelingen opstellen. De leden van de teams werken eveneens mee aan de methodologie.

In verband met de inspectie op het vlak van informatica neemt de Bank momenteel het voorzitterschap waar van een werkgroep in de Europese Bankautoriteit, die zich in het GTM buigt over deze steeds belangrijker problematiek. In het GTM is een strategische denkoefening gaande over het delen van software door de verschillende autoriteiten die belast zijn met de inspecties in het GTM. De Bank houdt daarmee rekening bij het opstellen van haar strategie voor de vervanging van haar eigen softwarepakketten die ze voor het prudentieel toezicht gebruikt.

*
* *

Het **gemeenschappelijk afwikkelingsmechanisme** vormt thans de tweede pijler van de bankenunie. Het jaar 2015 stond in vele lidstaten en binnen de bankenunie in het teken van de operationele uitvoering van de in 2014 ingevoerde wetgevende en institutionele wijzigingen. In de loop van dat jaar werd de afwikkelingsregeling voor kredietinstellingen en sommige beleggingsondernemingen namelijk aanzienlijk verbeterd en werd het rechtskader volledig herwerkt, teneinde binnen de Europese Unie nieuwe en geharmoniseerde afwikkelingsinstrumenten in te voeren.

Het gemeenschappelijk afwikkelingsmechanisme, dat in 2015 werd ingesteld, bestaat uit de Gemeenschappelijke Afwikkelingsraad, alle nationale afwikkelingsautoriteiten van de lidstaten die deelnemen aan de bankenunie, de Europese Commissie en de Raad van de Europese Unie. De afwikkelingsautoriteiten van de Europese Unie zijn belast met de ontwikkeling van afwikkelingsplannen voor alle kredietinstellingen en bankgroepen. Zij beheren het afwikkelingsproces waarmee het in gebreke blijven van een bank kan worden opgevangen. Het gemeenschappelijk afwikkelingsmechanisme zorgt voor de verdeling van deze taken en verantwoordelijkheden tussen de Gemeenschappelijke Afwikkelingsraad en de nationale afwikkelingsautoriteiten. Zo is de Gemeenschappelijke Afwikkelingsraad belast met de opstelling van afwikkelingsplannen en de vaststelling van alle afwikkelingsbesluiten voor instellingen die als belangrijk worden beschouwd, voor die waarop de ECB rechtstreeks toezicht houdt en voor alle grensoverschrijdende groepen. De nationale afwikkelingsautoriteiten voeren dezelfde taken uit en oefenen dezelfde verantwoordelijkheden uit voor de instellingen die niet onder de Gemeenschappelijke Afwikkelingsraad vallen, dus voor de minder belangrijke nationale instellingen. De nationale autoriteiten dienen er ook op toe te zien dat de besluiten van de Gemeenschappelijke Afwikkelingsraad daadwerkelijk worden uitgevoerd.

De Gemeenschappelijke Afwikkelingsraad bestaat uit een voorzitter, een vicevoorzitter, vier andere permanente leden en een vertegenwoordiger van elke nationale afwikkelingsautoriteit waarvan de lidstaat deelneemt aan de bankenunie. Voor de ontwikkeling van beleidlijnen met betrekking tot zowel afwikkelingsplannen als afwikkelingsprocessen en de operationalisering van het Gemeenschappelijk Afwikkelingsfonds, heeft de Gemeenschappelijke Afwikkelingsraad vier comités opgericht, die hoofdzakelijk bestaan uit de Gemeenschappelijke Afwikkelingsraad en de nationale

afwikkelingsautoriteiten en die respectievelijk instaan voor de samenwerking tussen de Gemeenschappelijke Afwikkelingsraad en de nationale autoriteiten, de methodologie voor de ontwikkeling van afwikkelingsplannen, de besluitvorming en de procedures die moeten worden gevolgd wanneer tot de afwikkeling van een instelling wordt overgegaan, en het Gemeenschappelijk Afwikkelingsfonds.

De Gemeenschappelijke Afwikkelingsraad werkt samen met de nationale afwikkelingsautoriteiten. In het geval van België is dit de Bank. Om voor een scheiding te zorgen tussen de prudentiële taken en de afwikkelingsactiviteiten, werd bij de organieke wet een nieuw orgaan opgericht binnen de Bank, namelijk het Afwikkelingscollege. Dit college wordt voorgezeten door de gouverneur van de Bank. Daarnaast bestaat het uit de vicegouverneur, de directeurs die verantwoordelijk zijn voor het departement belast met het prudentieel toezicht op de banken en de beursvennootschappen, het departement belast met het prudentieel beleid en de financiële stabiliteit en het departement belast met de afwikkeling van kredietinstellingen, de voorzitter van het directiecomité van de Federale Overheidsdienst Financiën, de leidende ambtenaar van het Afwikkelingsfonds, vier leden die door de Koning zijn aangewezen bij een in Ministerraad overlegd besluit, en een door de Koning aangewezen magistraat. Deze laatste zijn respectievelijk Pierre Francotte, Luc Phillips, Luc Vandewalle, Alain Zenner en Eric Dirix. De voorzitter van de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten woont de vergaderingen van het Afwikkelingscollege bij met raadgevende stem. De Gemeenschappelijke Afwikkelingsraad is in de loop van 2015 twee keer bijeengekomen en heeft drie keer een besluit genomen via een schriftelijke procedure.

Aangezien 2015 als een overgangsjaar kan worden beschouwd, heeft de Gemeenschappelijke Afwikkelingsraad elk van de nationale afwikkelingsautoriteiten binnen de bankenunie – waaronder de Bank - verzocht drie overgangsafwikkelingsplannen te ontwikkelen die elk bedoeld zijn voor een groep waarvoor de Gemeenschappelijke Afwikkelingsraad bevoegd is. In de loop van 2015 heeft het Afwikkelingscollege derhalve drie afwikkelingsplannen opgemaakt die met name een beschrijving van de behandelde bankgroep bevatten en waarin een afwikkelingsstrategie wordt uitgewerkt.

Voorts heeft de Gemeenschappelijke Afwikkelingsraad zes proefprojecten van interne afwikkelingsteams opgezet voor zes Europese bankgroepen. Een intern afwikkelings-team wordt gecoördineerd door de Gemeenschappelijke Afwikkelingsraad en bestaat uit vertegenwoordigers van de nationale afwikkelingsautoriteiten van de landen

waarin een groep actief is. De Bank heeft aan twee van die projecten deelgenomen, in het ene als nationale afwikkelingsautoriteit van het land van herkomst van de groep, in het andere als afwikkelingsautoriteit van het gastland.

In de loop van 2015 heeft het Afwikkelingscollege eveneens ertoe bijgedragen dat de omzetting van de Europese richtlijn betreffende het herstel en de afwikkeling van banken (BRRD) werd afgerond. Een groot deel van die omzetting had in 2014 plaatsgevonden via de goedkeuring van de nieuwe bankwet. Aangezien bepaalde elementen op dat ogenblik niet in Belgisch recht konden worden omgezet, was nadien nog een omzetting nodig. Het gaat onder andere om de teksten over de interne versterking (bail-in) en de afwikkeling van bankgroepen. In dat kader heeft het Afwikkelingscollege een gunstig advies uitgebracht over elk van de aan het College voorgelegde koninklijke besluiten tot omzetting van de richtlijn.

Sedert 1 januari 2015 moet elke lidstaat over een nationaal afwikkelingsfonds beschikken. Dit fonds, dat wordt voorgefinancierd door de inning van bijdragen bij kredietinstellingen en beleggingsondernemingen, zou uiterlijk op 31 december 2024 een niveau van minstens 1% van het totale bedrag van de gedekte deposito's moeten halen. Het Gemeenschappelijk Afwikkelingsfonds werd bij de Europese verordening inzake het gemeenschappelijk afwikkelingsmechanisme ingevoerd. Dat fonds is op 1 januari 2016 in werking getreden. Voor de kredietinstellingen en de beleggingsondernemingen die onder het toepassingsgebied van die verordening vallen, komt dit fonds in de plaats van de nationale afwikkelingsfondsen. Het streefniveau van het fonds werd vastgesteld op ten minste 1% van het totale bedrag van de gedekte deposito's van de relevante instellingen waaraan een vergunning is verleend in de bankenunie (dat is bijna € 55 miljard). Het fonds moet binnen een termijn van acht jaar worden gevormd. De Gemeenschappelijke Afwikkelingsraad dient de bijdragen aan dit fonds te innen, in samenwerking met de nationale afwikkelingsautoriteiten.

In de loop van 2015 heeft het Afwikkelingscollege bij de bijdrageplichtige instellingen een bedrag van € 234,8 miljoen geïnd. In de Gedelegeerde Verordening (EU) 2015/63 van de Europese Commissie is de berekeningsmethode van de individuele bijdragen vastgelegd. Het Afwikkelingscollege heeft op 23 november 2015 een circulaire goedgekeurd waarin bepaalde methodologische elementen nader worden uiteengezet en de noodzakelijke bepalingen van de gedelegeerde verordening worden verduidelijkt. Dit stelde het Afwikkelingscollege in staat elk van de bijdrageplichtige instellingen in kennis te stellen van de bijdrage die ze moesten betalen, en

dit vóór 1 december 2015, zoals door de gedelegeerde verordening van de Europese Commissie wordt opgelegd. Krachtens de intergouvernementele overeenkomst betreffende de overdracht en mutualisatie van de bijdragen aan het Gemeenschappelijk Afwikkelingsfonds worden de in 2015 op nationaal niveau geïnde bijdragen in 2016 overgedragen aan het Gemeenschappelijk Afwikkelingsfonds en worden ze van de latere bijdragen afgetrokken.

Ten slotte heeft het Afwikkelingscollege, met toepassing van artikel 417 van de bankwet, aan de minister van Financiën een verslag overhandigd waarin zijn activiteiten tijdens het afgelopen jaar worden samengevat en waarin de vorderingen worden behandeld die werden geboekt inzake de afwikkelingsplannen en het wegnemen van de belemmeringen voor de afwikkelbaarheid.

*
* *

Wat het **prudentieel toezicht op de verzekeringssector** betreft, publiceerde de Bank in 2015 tal van circulaire's om de verzekeraars de nodige voorbereidingen te helpen treffen voor de inwerkingtreding in 2016 van de Europese regelgevingshervorming 'Solvabiliteit II'. Deze teksten hadden zowel betrekking op de kwalitatieve als op de kwantitatieve vereisten van het nieuwe prudentiële regime.

Onder Solvabiliteit II moeten de ondernemingen, als integraal onderdeel van hun algemene strategie, hun eigen solvabiliteitsbehoeften beoordelen in het licht van hun specifiek risicoprofiel (Own Risk and Solvency Assessment, ORSA). In 2014 onderzocht de Bank voor een aantal ondernemingen in welke mate hun interne processen hierop voorbereid zijn. In 2015 werden de aandachtspunten die uit deze beoordeling naar voren kwamen opgevolgd en werd de beoordeling bijgewerkt op basis van nieuwe elementen uit de ORSA-verslagen. Daarnaast besteedde de Bank tijdens het verslagjaar specifieke aandacht aan de lagerenteomgeving.

In 2014 had de Bank eveneens aan alle verzekeringsondernemingen gevraagd om hun governancestelsel te toetsen aan de vereisten van de hervorming. Om de eventuele tekortkomingen weg te werken vóór de inwerkingtreding van het nieuwe regelgevingskader, diende er een actieplan te worden opgesteld. De conclusies van de analyse van de antwoorden die in het kader van dit onderzoek werden verstrekt, werden aan de ondernemingen overgemaakt. Over het algemeen kon worden vastgesteld dat er zich op dit vlak bij de verzekeringsondernemingen geen onoverkomelijke problemen zouden mogen voordoen.

De Bank verwacht dat de verzekeringsondernemingen en -groepen adequate systemen en procedures ontwikkelen om informatie van hoogstaande kwaliteit te kunnen leveren voor prudentiële doeleinden. De inlichtingen die hierover tijdens de voorbereidende fase werden verstrekt, stellen de Bank in staat om de geboekte vooruitgang en de kwaliteit van de informatie te onderzoeken en beide elementen te beoordelen.

De Bank heeft ook beslist dat de jaarlijkse en trimestriële kwantitatieve rapporteringstemplates (Quantitative Reporting Templates, QRT) voor het jaar 2014 en voor het derde kwartaal van 2015 door alle Belgische verzekeringsondernemingen en -groepen moesten worden afgeleverd. Voor kleinere ondernemingen en groepen heeft de Bank de omvang van de rapportering echter beperkt. De definitieve versie van deze rapporteringstemplates zal de basis vormen voor de periodieke risicoanalyses die door de Bank worden uitgevoerd en zullen een dieper inzicht geven in de solvabiliteits- en financiële positie onder het nieuwe regime. Voor de analyse van de QRT kon de Bank eveneens steunen op de bijzondere verslagen die door de erkende revisoren werden opgesteld.

De publicatie van de resultaten van de stresstests die de European Insurance and Occupational Pensions Authority (EIOPA) eind november 2014 uitvoerde op de gegevens van eind 2013, en de verslechtering van de macro-economische omstandigheden voor de verzekeraars sinds eind 2013, hebben EIOPA en de nationale toezichthouders ertoe aangezet een uitgebreidere en meer diepgaande analyse uit te voeren van de impact van de huidige economische omstandigheden en de mate van voorbereiding op Solvabiliteit II. De QRT vormden een belangrijk onderdeel van deze analyse. De Bank heeft vastgesteld dat de kwaliteit van de gegevens tijdens de voorbereidende fase onvoldoende was, en zal dit verder opvolgen met de betrokken ondernemingen. Algemeen dient de kwaliteit van de rapportering significant te verbeteren om te voldoen aan de wettelijke vereisten van Solvabiliteit II en om bruikbaar te zijn voor prudentiële doeleinden.

De Bank heeft ook contact opgenomen met de verzekeringsondernemingen waarvan de solvabiliteitsratio tijdens de voorbereidende fase onder het reglementair vereiste minimum (100 %) lag. Er werd bekeken welke maatregelen er konden worden getroffen om hun solvabiliteitspositie te herstellen vóór de eigenlijke inwerkingtreding van Solvabiliteit II. Gezien de geringe kwaliteit van de gegevens, werd deze aanpak uitgebreid tot alle ondernemingen met een solvabiliteitsratio onder 120 % of waarvoor er sinds de rapportering nieuwe gebeurtenissen hadden plaatsgevonden die ertoe konden leiden dat de solvabiliteitsratio in de gevarezone

zou terechtkomen. De aanpak was er voornamelijk op gericht om voor deze ondernemingen actieplannen op te stellen die ertoe zouden leiden dat ze bij de inwerkingtreding van het nieuwe regime voldoende solvabel zouden zijn. Het optreden van de Bank heeft een aantal ondernemingen ertoe aangezet hun eigen vermogen gedurende 2015 te verstevigen.

In 2015 werden de aanvragen onderzocht van de verzekeringsondernemingen die een intern model wensen te gebruiken om hun reglementaire kapitaalvereisten onder Solvabiliteit II te berekenen. De Bank heeft een aantal van die modellen aanvaard. Sommige ondernemingen hebben zich ook uit de preapplicatieprocedure teruggetrokken, terwijl andere de geplande datum voor de indiening van hun dossier hebben verdaagd.

De beoordeling van de overeenstemming van de technische voorzieningen met de nieuwe prudentiële regels eiste het afgelopen jaar het merendeel van de middelen van de inspectieteams op. De onderzoeken van deze teams hebben tot een belangrijke verhoging van het bedrag van de technische voorzieningen van sommige van de beschouwde ondernemingen geleid. Bovendien heeft de Bank, na de verschillende in 2015 uitgevoerde inspecties met betrekking tot de berekening van de technische voorzieningen, op verscheidene aandachtspunten gewezen. In het kader van de tenuitvoerlegging van Solvabiliteit II zal zij bijzondere aandacht besteden aan de opvolging en de correctie hiervan door de ondernemingen.

In het kader van de toetsing van de best mogelijke schatting van de technische voorzieningen (best estimate), heeft de Bank een specifieke rapportering uitgewerkt met betrekking tot de levensverzekeringsverrichtingen. Voor die rapportering moeten de verzekeraars onder andere de cashflows meedelen die worden gebruikt om de best mogelijke schatting te bepalen. De door de verzekeraar meegedeelde cijfers zullen verschillende bewerkingen ondergaan om te komen tot een uitsplitsing van de best estimate in de verschillende bestanddelen ervan, een toetsing van de best estimate aan de inventarisreserves en een reeks coherentietests. Tijdens het verslagjaar werden die gegevens een eerste maal verzameld bij zeven grote Belgische verzekeringsondernemingen. Voor die ondernemingen werd de volledige rapportering op 31 december 2014 eind 2015 afgeleverd.

In het kader van de maatregelen ter voorbereiding op Solvabiliteit II, was het van essentieel belang dat de Bank voldoende vertrouwen kon hebben in de berekening van de best mogelijke schatting door de ondernemingen. Naast de inspecties die door de Bank zelf werden

uitgevoerd, werd eveneens een beroep gedaan op externe actuariële experts om de kwaliteit en geschiktheid van de best mogelijke schatting van de zeven grootste Belgische verzekeringsondernemingen te beoordelen. De externe experts spraken zich in hun rapport onder andere uit over de juistheid van het bedrag van de beste schatting en het correcte gebruik van de data, hypothesen en modellen. Waar mogelijk werd ook de impact van de geïdentificeerde tekortkomingen gekwantificeerd. In juni 2015 hebben zij hun voorlopige conclusies voorgelegd aan het management van de betrokken verzekeringsondernemingen en aan de Bank, waarna de laatste hand werd gelegd aan de rapporten. Deze rapporten resulteerden in een aantal vaststellingen per onderneming. Deze werden aan de individuele ondernemingen overgemaakt, samen met de vraag om een actieplan op te stellen, waarvan de Bank de vooruitgang zal volgen. De onderlinge vergelijking van die individuele vaststellingen bracht een aantal uiteenlopende marktpraktijken en aandachtspunten aan het licht, die verder zullen worden uitgediept aan de hand van horizontale analyses, om een verdere convergentie en harmonisatie te bevorderen.

De mogelijke gevolgen van een langdurige lage rente zijn het belangrijkste financieel risico waarmee de verzekeringsondernemingen geconfronteerd worden en vormen bijgevolg een aandachtspunt voor de Bank. Gelet op de fragiele macro-economische situatie zou de extra zuurstof die door de rentestijging sinds april 2015 wordt geleverd, van tijdelijke aard kunnen zijn. Daarenboven wordt de Belgische verzekeringssector nog steeds gekenmerkt door hoge rentegaranties op bepaalde levensverzekeringsproducten. Om een meer gedetailleerde opvolging van het renterisico bij alle verzekeringsondernemingen mogelijk te maken, werkte de Bank in 2014 een nieuwe standaardrapportering uit, die uit verschillende componenten bestaat, om een correct en volledig beeld van dit renterisico te verkrijgen. De resultaten van die rapportering, op basis van de cijfers eind 2013, werden op het einde van het derde kwartaal van 2014 een eerste maal aan de Bank bezorgd en werden geanalyseerd in 2015. Uitgaande van deze gegevens werd een aantal indicatoren ontwikkeld die een dieper inzicht geven in het renterisico van zowel de individuele ondernemingen als de markt.

Sinds 2011 heeft de Bank vele initiatieven genomen om het liquiditeitsrisico in de Belgische verzekeringssector te meten. Hiertoe werd in eerste instantie een onderdeel over liquiditeit toegevoegd aan een meer algemene rapportering die de kwetsbaarheden van de zes grootste Belgische verzekeringsgroepen in kaart trachtte te brengen. De gerapporteerde cijfers toonden onder meer aan dat de Belgische verzekeringsondernemingen geconfronteerd

worden met stijgende afkopen en dalende premies. Daarenboven zijn er ook steeds meer verzekeringsondernemingen die bewust minder aandacht besteden aan het aanbieden van bepaalde tak 21-producten. Eind 2014 besliste de Bank, op basis van deze eerste resultaten, om in een afzonderlijke trimestriële liquiditeitsrapportering te voorzien voor alle levensverzekeringsondernemingen. Teneinde een geïntegreerde opvolging van het liquiditeitsrisico mogelijk te maken, ontwikkelde de Bank bovendien een aantal risico-indicatoren die toelaten het risico systematisch op te volgen, per indicator.

*
* *

Naar aanleiding van de publicatie van het verslag van de vierde evaluatie van België door de Financiële Actiegroep (FATF) ter **bestrijding van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme** in april 2015, ontving de Bank een aantal specifieke aanbevelingen met betrekking tot de uitoefening van het toezicht op de preventieve maatregelen die worden genomen door de financiële instellingen die onder haar bevoegdheid vallen.

Die internationale organisatie verzoekt de Bank met name de specificiteit van haar risicogeoriënteerde benadering te versterken, de intensiteit en frequentie van haar controles op te drijven, vaker gebruik te maken van sanctieprocedures wanneer belangrijke tekortkomingen worden vastgesteld, en, ten slotte, meer middelen in te zetten voor de uitoefening van die wettelijke bevoegdheid.

Naar aanleiding van die aanbevelingen besloot het Directiecomité van de Bank, in het najaar van 2015, de uitoefening van dat toezicht te reorganiseren. Die reorganisatie hield enerzijds in dat binnen de gespecialiseerde groep 'Bestrijding van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme' het personeel werd samengebracht dat wordt ingezet voor de conceptuele aspecten van die activiteit en voor het toezicht op afstand op de financiële instellingen, dat voorheen over verschillende diensten was gespreid. Anderzijds werden er aanzienlijk meer middelen toegekend, zowel aan die nieuwe groep als aan de inspecties ter plaatse die verband houden met de bestrijding van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme.

Tot de prioritaire taken die voor de zomer van 2016 aan die groep werden toegekend, behoren de vaststelling en de tenuitvoerlegging van een uniforme methode voor de analyse van de risico's van witwassen van geld en financiering van terrorisme die verbonden zijn aan elke financiële instelling onder toezicht, op grond van

de specifieke kenmerken van die instellingen. Op basis van die evaluatie moet dan een beleid inzake toezicht op afstand worden uitgewerkt, evenals een methodologie die het mogelijk maakt te bepalen bij welke financiële instellingen en over welke aspecten bij voorrang specifieke inspecties zouden moeten worden uitgevoerd. Die risicogeoriënteerde benadering zal kunnen steunen op de nationale evaluatie van de dreiging die begin 2016 door de Belgische autoriteiten werd afgerond, en die het dreigingsniveau vastlegt voor, met name, elke categorie van financiële instellingen die onder de toezichtsbevoegdheid van de Bank vallen.

Die maatregelen vormen belangrijke eerste stappen om te voldoen aan de aanbevelingen van de FATF betreffende de versterking van de risicogeoriënteerde benadering. Ze zijn geen eindresultaat, maar het fundament op basis waarvan een steeds meer geavanceerd instrument voor de inschatting van de risico's zal kunnen worden ontwikkeld, waarbij met een breder spectrum aan relevante informatie rekening zal worden gehouden.

*
* *

In het kader van haar prudentiële opdrachten werd de Bank bij koninklijk besluit aangewezen om het **prudentieel toezicht op de Belgische centrale effectenbewaarinstellingen** uit te oefenen, zoals vastgelegd bij de Europese verordening betreffende de verbetering van de effectenafwikkeling in de Europese Unie en betreffende centrale effectenbewaarinstellingen. Die verordening zet in de Europese rechtsorde de internationale beginselen om die van toepassing zijn op de marktinfrastructuren: NBB-SSS, Euroclear Belgium (CIK) en Euroclear Bank.

De twee in België gevestigde particuliere nationale centrale effectenbewaarinstellingen, namelijk Euroclear Belgium (CIK) en Euroclear Bank, zullen in de loop van 2016 bij de Bank een vergunningsdossier moeten indienen. De Bank zal overleg moeten plegen met de buitenlandse autoriteiten die een rechtmatig belang hebben bij de goede werking van die infrastructuren. Er wordt ook bepaald dat de Bank samenwerkingsakkoorden dient te sluiten met de bevoegde en betrokken autoriteiten van de landen waarvoor de activiteiten van een Belgische centrale effectenbewaarinstelling van aanzienlijk belang zijn geworden voor de werking van die markten en voor de bescherming van de investeerders in die staat. De Bank zal ook het advies van de FSMA inwinnen, voor de aspecten die onder de bevoegdheid van die laatste vallen.

Op 23 december 2015 werd de **Payment Services Directive 2** (PSD2) gepubliceerd; deze moet worden omgezet in nationaal recht tegen 13 januari 2018. In vergelijking met de vorige richtlijn werd het toepassingsgebied uitgebreid tot twee types betalingsdiensten die voorheen niet aan een vergunning onderworpen waren: betalingsinitiatiediensten en rekeninginformatiediensten. Betalingsinitiatiedienstaanbieders en rekeninginformatiedienstaanbieders komen op geen enkel moment in het bezit van de geldmiddelen van de betalers. Zij verrichten uitsluitend diensten om betalingen te initiëren of om rekeninginformatie op te halen, en dit met de uitdrukkelijke instemming van de betaaldienstgebruiker. Zij dienen ervoor te zorgen dat de persoonlijke beveiligingsgegevens niet toegankelijk zijn voor andere partijen en moeten met de betrokken partijen op een veilige manier communiceren. Voor een directe en snelle opvolging van eventuele incidenten, zullen alle betalingsdianstaanbieders onderworpen zijn aan een meldingsplicht voor significante, operationele- of veiligheidsincidenten.

De Bank is betrokken bij de verdere uitwerking van de Regulatory Technical Standards op EBA niveau, en neemt daar deel aan de in dit verband opgerichte werkgroepen.

De Bank neemt actief deel aan de **Committee on Payments and Market Infrastructures – International Organization of Securities Commissions** (CPMI IOSCO) werkgroep voor de ontwikkeling van cyberrichtsnoeren inzake cyberweerbaarheid voor financiële markteninfrastructuren. In 2015 publiceerde de werkgroep een consultatiedocument waarin vijf categorieën van maatregelen voor het beheer van cyberrisico's en drie algemene componenten zijn opgenomen. De vijf categorieën van maatregelen zijn de volgende: cybergovernance, identificatie van cyberrisico's, preventie tegen cyberaanvallen, detectie van cyberincidenten, beperking van de impact van cyberincidenten en herstel na cyberincidenten. De drie algemene componenten zijn het voortdurend testen van informatiesystemen, het bewust zijn van ontwikkelingen in de omgeving van de organisatie en het voortdurend bijschaven van cyberbeveiligingsstrategieën op basis van verworven inzichten. De investeringen in de verschillende categorieën vullen elkaar aan. Deze richtsnoeren vormen een aanvulling op de CPMI-IOSCO-principes voor financiële marktinfrastructuren en verduidelijken in het bijzonder de vereisten inzake governance (principe 2), het raamwerk voor een allesomvattend risicobeheer (principe 3), de finaliteit bij het settelen van transacties (principe 8), het beheer van operationele risico's (principe 17) en de links tussen financiële marktinfrastructuren onderling (principe 20).

*
* *

In hoofdstuk twee van dit verslag wordt naar behoren toegelicht welke maatregelen de Bank ten uitvoer legt om het hoofd te bieden aan zowel de financiële als de niet- financiële risico's (deel 2.1.2). De verantwoordelijkheid van de Bank ter zake reikt evenwel verder dan de werkingssfeer van de instelling. De Bank heeft immers niet alleen als opdracht in staat te zijn de continuïteit van haar eigen activiteiten te verzekeren. Krachtens de wet van 2011 betreffende de bescherming van de kritieke infrastructuren in België, vervult ze de rol van **sectorale autoriteit voor het beheer van operationele crisissen** in de financiële sector, onder meer door de contacten met de sector aan te halen en informatiesessies te organiseren voor de betrokken systeemrelevante actoren.

In 2015 betroffen haar activiteiten in dat verband onder meer de toepassing van de lessen uit de sectorale crisisoefening van 2013, de organisatie van een tweede sectorale crisisoefening in oktober 2015 en de follow-up van de ontwerp-circulaire inzake operationele continuïteit (business continuity), die de met het prudentieel toezicht belaste diensten hebben opgesteld ter attentie van de systeemrelevante actoren. Naar aanleiding van de verhoging van de terreurdreiging tot niveau 4 aan het einde van het jaar, testte de Bank de invulling van haar rol als contactpunt tussen het nationaal crisiscentrum en de financiële sector.

De **sectorale crisisoefening** van 8 oktober 2015, waaraan de meeste kritieke actoren (grote banken, systeemrelevante financiële infrastructuren en verscheidene in België gevestigde grote verzekeringsondernemingen) hebben deelgenomen, was vooral gericht op het meten van de vorderingen inzake de crisisbeheersingsmaatregelen in het geval van terroristische aanslagen. De oefening werd als waardevol en nuttig beschouwd en belichtte eveneens een aantal aspecten die vatbaar zijn voor verbetering. In 2016 zal daarom onder meer aandacht worden besteed aan de organisatie van de crisiscellen, de ontwikkeling van het ingestelde instrument voor crisiscommunicatie en het contact met de beroepsverenigingen uit de sector (Assuralia en Febelfin). De Bank maakt eveneens deel uit van een Europese werkgroep met het oog op de uitwisseling van informatie op dit gebied en het onderzoeken van hypothesen van crisissen met grensoverschrijdende effecten.

Op verzoek van de Structuur voor het beheer van operationele crisissen in de financiële sector, die onder voorzitterschap staat van de secretaris-generaal van de

Bank en bestaat uit vertegenwoordigers van de met het toezicht belaste diensten van de Bank, van de minister van Financiën en van de FOD Financiën, hebben de toezichthoudende diensten van de Bank een **circulaire betreffende operationele bedrijfscontinuïteit en beveiliging** uitgevaardigd ter attentie van de systeemrelevante financiële instellingen. Deze circulaire is van toepassing sinds 1 januari 2016.

In overeenstemming met de wet op de **bescherming van de kritieke infrastructuren**, heeft de Bank de kritieke locaties van de sector aangewezen. Ze heeft eveneens haar rol gespeeld als contactpunt tussen het crisiscentrum en de financiële sector. Zo werkte ze haar impactanalyse bij in verband met het risico van afschakeling of zelfs elektrische black-out in België en vervulde ze de rol van interface, in het bijzonder tijdens de verhoging tot terreurdreigningsniveau 4 in Brussel.

Uitvoering van de monetairbeleidsbeslissingen

Hoewel de **monetairbeleidsbeslissingen** in het Euro-systeem worden genomen door de Raad van bestuur, dienen de nationale centrale banken deze uit te voeren. Omdat het beschikt over het uitgiftemonopolie voor de eurobankbiljetten, kan het Eurosysteem, via de reserveverplichtingen die het aan de banken oplegt, de bankliquiditeit op de geldmarkt beheren en de daarop geldende rente beïnvloeden. Algemeen beschouwd verstrekt het Eurosysteem liquiditeiten waarmee de kredietinstellingen van het eurogebied hun liquiditeitsbehoeften kunnen dekken tegen een prijs die overeenstemt met het beleid dat het wil voeren, en dat tot uiting komt in de door de Raad van Bestuur vastgestelde beleidsrente. Het Eurosysteem maakt daartoe gebruik van drie 'conventionele' categorieën van instrumenten:

1. de openmarkttransacties, waaronder de basisherfinancieringsacties, dat zijn wekelijkse toewijzingen van kredieten op één week, spelen een belangrijke rol;
2. de permanente faciliteiten;
3. de reserveverplichtingen.

Voorts heeft de ECB, sinds 2009, 'niet-conventionele' monetairbeleidsmaatregelen genomen, de programma's voor de aankoop van activa, die de voornoemde transacties aanvullen. In een omgeving waarin de financiële fragmentatie van het eurogebied de bedrijvigheid drukt en een hinderpaal wordt voor een goede transmissie van het monetair beleid van de ECB, zijn die nieuwe maatregelen erop gericht de accommoderende monetairbeleidskoers te versterken en de kredietverlening aan de reële economie in het eurogebied beter te ondersteunen. In september 2014 had de ECB al de aankoop

aangekondigd van een belangrijke portefeuille met asset backed securities (ABS), effecten van de private sector met activa als onderpand, en met covered bonds (gedekte obligaties). Het uitgebreide programma voor de aankoop van activa (Expanded Asset Purchase Programme – EAPP), dat op 22 januari 2015 werd aangekondigd, omvat die programma's en bestaat uit gecombineerde aankopen van effecten van de private sector en de overheid voor een maandelijks bedrag van € 60 miljard. Binnen dat programma komt het gedeelte dat verband houdt met overheidseffecten (Programma voor aankoop van overheidsactiva – Public Sector Purchase Programme – PSPP) erop neer dat op de secundaire markt obligaties worden aangekocht die zijn uitgegeven door centrale overheden, en door Europese agentschappen en instellingen van het eurogebied.

De voornaamste verwachte effecten van die programma's voor de aankoop van activa kunnen als volgt worden samengevat: een daling van de kredietkosten op lange termijn in alle lidstaten van het eurogebied, een effect op de banken, die opnieuw voorrang zouden geven aan leningen aan de economie en ten slotte een betere verankering van de inflatieverwachtingen op het gewenste niveau. Per slot van rekening is dat programma, meer in het algemeen, ook bedoeld om het vertrouwen in de economie van het eurogebied te ondersteunen.

Voor de ECB en voor de nationale centrale banken, die belast zijn met de tenuitvoerlegging van de 'niet-conventionele' monetairbeleidsbeslissingen, vertegenwoordigen die verschillende programma's telkens weer belangrijke bijstellingen in hun vakgebied en vormen ze grote uitdagingen voor het welslagen van het monetair beleid. In de samenvatting van haar strategische denkoefening in het Ondernemingsverslag van 2014 noemde de Bank 'de verdere verbetering van (haar) expertise inzake de tenuitvoerlegging van het monetair beleid (onder andere het programma voor de aankoop van asset backed securities en covered bonds)' reeds een van haar prioriteiten. Daartoe had de Bank, vanaf de start van het programma voor de aankoop van ABS, besloten een essentiële rol te vervullen in de structuur voor het toezicht op het programma. Bovendien was zij de tweede nationale centrale bank van het Eurosysteem die vanaf oktober 2015 direct het ABS-aankoopprogramma zelf begon uit te voeren.

Gelet op de verruiming van de markt van de asset-backed securities in België en de verworven ervaring ter zake, organiseerde de Bank in november van het verslagjaar een colloquium van het Belgisch Financieel Forum over effectisering, met als titel 'Asset-Backed Securities. Recent European initiatives and the role of securitisation in Belgium.' Dit door gouverneur Smets ingeleid

colloquium bood tal van internationale experts, onder meer uit de ECB en de Europese Commissie, de gelegenheid een algemeen overzicht te geven van de toestand en vooruitzichten op die markt.

Statistieken en micro-economische data

September 2014 werd gekenmerkt door een belangrijke vervaldag op het vlak van macro-economische statistieken. In alle Europese landen moesten de **nationale rekeningen** worden opgemaakt volgens de nieuwe, door het ESR 2010 opgelegde boekhoudnormen. De in 2014 gepubliceerde nationale rekeningen van België werden dus beïnvloed door deze fundamentele verandering, die een impact had op een zeer groot aantal van 1995 daterende statistische reeksen. De overgang naar het ESR 2010 vormde een belangrijke uitdaging. Eurostat, de statistische autoriteit van de Europese Unie, had zeer veel waardering voor de inspanning die de statistische instituten van de lidstaten hebben geleverd. De editie van de rekeningen van september 2015 zorgt voor een verdere kwalitatieve verbetering van de wijzigingen die het voorgaande jaar door het ESR 2010 werden ingevoerd.

Andere, in de loop van het jaar ingevoerde aanpassingen zijn niet het gevolg van de overgang naar het ESR 2010. Een van de redenen voor een herziening is aldus de harmonisering, in de instellingen die deel uitmaken van het Instituut voor de nationale rekeningen (INR), van de NACE-codes (classificatie per bedrijfstak) die aan de statistische eenheden worden toegekend. Er werden immers werkzaamheden ondernomen om in het INR een unieke NACE-code toe te kennen en te gebruiken: daartoe werd de classificatie per bedrijfstak van de statistische eenheden sinds 2009 opnieuw onderzocht, wat eventueel heeft geleid tot herclassificaties. Het streven naar een betere kwaliteit van de statistieken zorgde voor nog andere wijzigingen, waaronder een herziening van de deflatoren van sommige industriële producten.

De Bank blijft ook meewerken aan de opmaak van **nieuwe statistieken voor de ECB**. Om al die nieuwe statistieken op te stellen en de benodigde gegevens te verzamelen, diende de informatieverwerking aanzienlijk te worden aangepast.

Sinds oktober 2015 publiceert de Bank in haar statistische database driemaandelijks de **statistieken betreffende de buitenlandse directe investeringen in België**, in transacties en in uitstaande bedragen. Dit zijn investeringen van een investeerder uit een welbepaalde economie in een andere (buitenlandse) economie teneinde een duurzaam belang te verwerven in de onderneming waarin

hij investeert. Directe investeringen zijn een indicator van de internationale economische integratie. In bedragen vertegenwoordigen ze meer dan 40 % van de tegoeden en de helft van de verplichtingen van België ten aanzien van het buitenland.

De Bank besteedt niet alleen aandacht aan de productie van nieuwe statistieken, maar ook aan de **kosten** die verbonden zijn aan de opmaak ervan, zowel bij de leverancier als bij de producent van basisgegevens. De toename van de statistische productie staat niet altijd in verhouding tot de vraag naar basismateriaal bij de economische subjecten; dat blijkt onder meer uit de statistieken van de buitenlandse handel. In januari 2015 verhoogde de Bank de drempel voor de jaarlijkse invoer van goederen uit de landen van de Europese Unie van € 700 000 tot € 1 500 000. Vanaf dat bedrag dienen de ingezeten importbedrijven maandelijks uitvoerige informatie over deze invoertransacties te verstrekken, die wordt aangewend om de statistieken van de buitenlandse handel in goederen op te maken (Intrastat-enquête). Door die verhoging werden ongeveer 3 300 extra ondernemingen van die verplichting ontheven. Sinds de Intrastat-enquête door de Bank wordt verwerkt, namelijk vanaf 1995, is het aantal aan die enquête onderworpen ingezeten ondernemingen gedaald van 25 283 tot 8 275 voor het invoergedeelte en van 25 287 tot 8 172 voor het uitvoergedeelte. Tijdens dezelfde periode is de dekkinggraad van de enquête gedaald van 98 % voor de in- en uitvoer tot 97 % voor de uitvoer en 93 % voor de invoer.

Medio september 2015 werd Belgostat, de oude toepassing om statistische gegevens van de Bank online te raadplegen, vervangen door **NBB.Stat**. Belgostat, dat in 1999 door de Bank werd ontwikkeld, voldeed niet meer aan de recentste normen en had te kampen met instabiliteitsproblemen. Daarom werd besloten over te schakelen op NBB.Stat, de Belgische versie van een door de OESO ontwikkeld softwarepakket dat ook wordt gebruikt door het IMF, de Europese Commissie en verscheidene statistische instituten over de hele wereld (Australië, Italië, Nieuw Zeeland, enz). Een internationaal netwerk van gebruikers garandeert de ontwikkeling ervan. De toepassing NBB.Stat is technisch stabiel dan haar voorganger en beschikt ook over een groter aantal mogelijkheden inzake presentatie, intuïtief opzoeken, meerdimensionale structuur van de gegevens, ... Dit platform biedt gratis toegang tot een ruime waaier aan macro-economische statistieken: nationale en regionale rekeningen, prijzen en lonen, industriële productie, demografie en arbeidsmarkt, financiële markten, overheidsfinanciën, conjunctuurenquêtes, buitenlandse handel, rentetarieven, wisselkoersen, enz.

Tegelijkertijd werden de verschillende bestaande elektronische kanalen waarlangs die gegevens worden verzameld, geleidelijk gestandaardiseerd en werden de aangiften op papier afgeschaft.

De Bank heeft zich eveneens toegelegd op het verstrekken van gratis software op het gebied van tijdreeksanalyse, seizoenuivering en nowcasting. Daartoe werd de tool 'JDemetra+' geperfectioneerd en verfijnd, en werd deze onder de aandacht van de researchers gebracht. Hiervoor werd samengewerkt met andere centrale banken, statistische instituten en onderzoekscentra, alsook met Eurostat. Het product wordt door de experts van het Europees statistisch instituut aanbevolen als tool voor de seizoenuivering van de officiële statistieken van de Europese Unie. Het wordt thans ondersteund via een eigen website die de nodige informatie en handleidingen verschaft.

*
* *

Al sedert 2014 is de Bank verantwoordelijk voor de organisatie en het beheer van een **Centraal aanspreekpunt** (CAP). Bij dit CAP dienen de financiële instellingen alle geopende rekeningen en bepaalde soorten contracten aan te geven van al dan niet in België ingezet, natuurlijke personen en rechtspersonen. De opdracht van dit centraal aanspreekpunt werd uitgebreid met de publicatie van een koninklijk besluit op 13 april 2015, waarbij de Bank ermee belast werd de **buitenlandse rekeningen** te registreren die door ingezet, aan de personenbelasting onderworpen belastingplichtigen bij het CAP moeten worden gemeld. De belastingplichtigen die in 2015 in hun belastingaangifte over hun inkomsten van 2014 melding maakten van het bestaan van buitenlandse rekeningen, hebben het CAP precieze inlichtingen moeten verstrekken in verband met deze rekeningen. Wie gewag maakte van het bestaan van dergelijke rekeningen tussen 2011 en 2013, werd door de FOD Financiën in juni 2015 eveneens verzocht deze te melden bij het CAP. Behalve het rijksregisternummer van de belastingplichtige en het rekeningnummer, moet op de aangiften de naam van de financiële instelling vermeld worden, de BIC-code of het adres van die instelling, het land waar de rekening werd geopend, het eerste jaar waarin de rekening bestond, de eventuele afsluitingsdatum ervan, en, indien een kind een rekening in het buitenland zou aanhouden, het laatste belastbaar tijdperk waarin de inkomsten van het kind bij die van de ouders werden gevoegd.

Sedert mei heeft het CAP papieren aangifteformulieren ter beschikking gesteld van de belastingplichtigen,

alsook een webtoepassing waarmee ze hun rekeningen zelf kunnen registreren met behulp van hun elektronische identiteitskaart. Gelet op de vastgestelde einddatum voor het indienen van de gegevens, ontving de Nationale Bank eind juni en begin juli dagelijks duizenden enveloppen. Al met al verstrekten in 2015 bijna 200 000 belastingplichtigen – waarvan 120 000 op papier – inlichtingen over ongeveer 400 000 rekeningen. Het personeel van het CAP, versterkt met tijdelijke krachten en extra medewerkers, beschikte over maximaal 90 dagen na ontvangst om de melding door te nemen, de formulieren te controleren, manueel te registreren en een ontvangstbewijs van de gegevens, of in voorkomend geval een brief van weigering, te versturen naar de belastingplichtigen. De belastingplichtigen kunnen hun bij het CAP geregistreerde gegevens raadplegen en wijzigingen doorgeven in verband met de verzonden gegevens, onder meer de afsluitingsdatum van een rekening. Net zoals het geval is voor in België geopende rekeningen, kunnen personen die daartoe, in het kader van een door de wet strikt vastgelegde procedure, door de belastingdiensten gemachtigd zijn, de informatie over de rekeningen raadplegen.

Zowel overeenkomstig de monetairbeleidsopdrachten van het Eurosysteem als ten behoeve van haar prudentiële activiteiten heeft de Bank in 2012 besloten een **In House Credit Assessment System** (ICAS) op te zetten. Het kredietrisico van de niet-financiële instellingen speelt immers een belangrijke rol in de monetairbeleidsvoering van het Eurosysteem, omdat het een cruciaal gegeven is om het onderpand te beoordelen dat de financiële instellingen deponeren in ruil voor de liquiditeitsverstrekking. Ook voor de uitoefening van het prudentieel toezicht vormt een diepgaand, onafhankelijk en objectief beeld van het kredietrisico ten aanzien van de cliënten van financiële instellingen een belangrijke troef.

Het ICAS is een kredietbeoordelingssysteem dat de wanbetalingsrisico's voor niet-financiële ondernemingen inschat. In dit systeem worden daartoe geavanceerde statistische technieken gehanteerd en wordt een micro-economische expertise toegepast op de in de Bank bijgehouden gegevensbanken. Het systeem wordt sinds 2014 – met instemming van de ECB – gehanteerd voor de beoordeling van de credit claims van ondernemingen die hun boekhouding volgens het IFRS-schema voeren. In de loop van 2015 stemde de ECB ermee in de niet-financiële ondernemingen die hun jaarrekening volgens het BE-GAAP-schema neerleggen, in het ICAS-systeem op te nemen. Zodoende vormt het ICAS van de Bank een volwaardig alternatief inzake de kredietbeoordeling van het zakelijk onderpand.

Productie en circulatie van chartaal geld en beheer van de betalingssystemen

In de loop van 2015 schakelde de drukkerij van de Bank volledig over op de **productie van eurobankbiljetten** van de tweede Europa-serie. Eerst produceerde ze één van de reeds in omloop gebrachte coupures van die serie, alvorens zich voor te bereiden op de productie van een nieuwe en nog niet uitgegeven coupure. Dit vergde verscheidene technische maatregelen, zoals een groot onderhoud van het machinepark, een vernieuwing van de controle- en telsystemen en verdere aanpassingen aan de fysieke beveiliging. Pas nadat deze voorbereidingen waren afgerond, kon de productie aanvangen.

In 2015 werden voorts de nodige organisatorische maatregelen genomen om de continuïteit van de activiteiten tot 2020, de aangekondigde sluitingsdatum van de drukkerij, veilig te stellen. Er werd een nieuw organogram opgemaakt, dat een groot deel van de medewerkers in staat stelt binnen de drukkerij door te groeien. Uit dat oogpunt werd aan het einde van het jaar gestart met de zogenoemde POP-gesprekken (Persoonlijk Ontwikkelingsplan). Deze gesprekken moeten de medewerkers die na 2020 nog bij de Bank in dienst zullen zijn, een eerste idee geven van de toekomstige arbeidsmogelijkheden in de onderneming. Vermeldenswaardig in dit verband is dat in de loop van het verslagjaar, tijdens de uitvoering van het groot technisch onderhoud aan het machinepark, een dertigtal medewerkers van de drukkerij andere teams in de Bank hebben versterkt. Dankzij deze overplaatsing waren verscheidene entiteiten in staat activiteitspieken beter op te vangen; tegelijkertijd konden de betrokken medewerkers nieuwe beroepsmogelijkheden uittesten.

Na 2020 zal de Bank een kenniscentrum inzake bankbiljetten in stand houden. In dit kader werd één van de drie contracten van de drukkerij met het Eurosysteem verlengd en werd er een vierde overeenkomst aan toegevoegd.

*
* *

Het verslagjaar werd dus gekenmerkt door de voortgaande reorganisatie van de **aan de bankbiljetten gerelateerde activiteiten**; dat heeft uiteraard niet enkel betrekking op de drukkerij; de Bank bereidde zich ook voor op de sluiting van de agentschappen van Bergen en Hasselt, respectievelijk op 30 juni en op 31 december 2016, alsook op de stopzetting van sommige aan de verwerking van bankbiljetten gerelateerde activiteiten. Ze bleef ook productiviteitswinsten in die sector nastreven. Die diverse maatregelen zullen de Bank in staat stellen in

te spelen op het verloop van de bankbiljettencirculatie, in het bijzonder dat van de te verwerken volumes, van de toegenomen automatisering van de taken alsook van de reorganisatie van de verwerking van de bankbiljetten in de banksector. Ze liggen in het verlengde van de strategische doelstellingen die de Bank heeft bepaald tegen 2020, met als prioriteiten het behoud van de kwaliteit en de veiligheid van de chartale geldcirculatie in België.

Door de sluiting van nog twee vestigingen, tracht de Bank haar bankbiljettenketen optimaal te regelen. Eind 2016 zal haar agentschappennet beperkt blijven tot Luik en Kortrijk, met daarnaast de Hoofdkas in Brussel.

Zoals aangestipt in hoofdstuk 2, deel 2.1.2 werd het toezicht op de met de aan waardenverwerking verbonden activiteiten gereorganiseerd volgens het principe van de drie verdedigingslinies. Een soortgelijke aanpak maakt het mogelijk de verantwoordelijkheden beter te omschrijven en zo de controles doelmatiger te laten verlopen.

Het nieuwe bankbiljet van € 20 van de 'Europa'-serie werd vanaf 25 november in omloop gebracht. Zulks volgt op de invoering van de nieuwe bankbiljetten van € 5 en € 10 die in 2013 en 2014 werden uitgegeven, past in de vervanging van de volledige serie eurobankbiljetten en is bedoeld om ze nog gemakkelijker herkenbaar en beter bestand tegen vervalsing te maken. Het nieuwe biljet profiteert immers van de technologische vooruitgang die sinds de invoering van de eerste serie, meer dan tien jaar geleden, inzake de aanmaak van bankbiljetten werd geboekt en omvat nieuwe of verbeterde echtheidskenmerken. Zo tonen het watermerk en het hologram een portret van Europa, een figuur uit de Griekse mythologie, waarnaar de nieuwe serie werd genoemd. Op de coupure van € 20 verschijnt het portret van Europa in een venster bovenaan het hologram. Een ander vernieuwend element – hoewel het al aanwezig was op de nieuwe coupures van € 5 en € 10 – is het smaragdgroen cijfer, dat van tint verandert van groen naar diepblauw en een op en neer bewegend lichteffect tweeeebrengt. De invoering van een nieuw biljet vergt de aanpassing van de toestellen en de apparaten die biljetten aanvaarden en verwerken. Daarom werden groot-schalige informatiecampagnes opgezet ten behoeve van de diverse betrokken sectoren. De nieuwe coupure van € 50 zal in 2017 in omloop worden gebracht.

De Bank bestuurt eveneens, in samenwerking met De Nederlandsche Bank, een computertoepassing, waaraan de naam **Cash Single Shared Platform** (CashSSP) werd gegeven en die thans door negen landen van het eurogebied wordt gebruikt. Het betreft een informatiesysteem gerelateerd aan de transacties inzake de

omwisseling van bankbiljetten en munten tussen de centrale bank en de commerciële banken en de geldtransporteurs. Het systeem biedt een volledig geheel van functionaliteiten waarmee de aankondiging, het deponeeren en de opvraging van waarden automatisch kan verlopen, alsook een interface met de apparatuur voor de verwerking van bankbiljetten, de boekhoudkundige posten en de betalingssystemen. Het biedt ook de mogelijkheid te voldoen aan de verzoeken om informatie, vanwege de Europese Centrale Bank, met name inzake statistieken, valse bankbiljetten en tests van de sorteermachines. In 2015 werd besloten het informatiesysteem te laten overgaan op een Java-applicatie, teneinde te beschikken over een modern platform dat openstaat voor een gemakkelijker ontwikkeling van nieuwe functionaliteiten. Het contract met de diverse centrale banken werd aangepast om de financiering van het project te waarborgen, de governance van het systeem te verbeteren en de verdeling van de verantwoordelijkheden tussen partners te verfijnen.

*
* *

De betrokkenheid van de centrale banken bij de **betalingssystemen** is toe te schrijven aan de noodzaak om te kunnen rekenen op veilige en efficiënte betalingssystemen, zowel voor de transmissie van de monetair-beleidsimpulsen als voor de stabiliteit van het financiële stelsel als geheel.

De Bank is een van de weinige centrale banken die ook optreedt als centrale effectenbewaarinstelling (central securities depository – CSD). In 2008 besloot de ECB het gemeenschappelijk platform voor de vereffening van effecten **TARGET2 Securities** (T2S) te ontwikkelen. Op 22 juni jongstleden is dit platform in werking getreden. Het laat toe transacties in centralebankgeld te vereffenen – voorlopig alleen in euro, maar later ook in andere valuta's – tegen een lagere kostprijs. Dankzij T2S kunnen grensoverschrijdende vereffeningen even efficiënt worden afgehandeld als louter binnenlandse, wat de concurrentie stimuleert en de Europese financiële stabiliteit versterkt. Yves Mersch, lid van de directie van de Europese Centrale Bank, verwoordde het als volgt: 'Dit is een concrete stap in de richting van een sterkere financiële integratie in Europa. Na zeven jaar van intensieve voorbereidende werkzaamheden, staat T2S ten dienste van de burgers van 21 landen en draagt het bij tot een echte gemeenschappelijke Europese kapitaalmarkt'.

De centrale effectenbewaarinstellingen van Griekenland, Italië, Malta, Roemenië en Zwitserland namen deel aan de eerste operationele start van T2S.

Het effectenvereffeningsplatform van de Bank (NBB SSS) sloot aan in de tweede ronde, op 29 maart 2016. Sedertdien bezorgt de Bank T2S dagelijks de lijst van beleenbaar onderpand in het kader van de verstrekking van intradaykredieten. Al enkele jaren bereidt het effectenvereffeningsplatform van de Bank zich voor op een overgang in twee fases, teneinde de operationele risico's te beperken en de omschakeling optimaal te laten verlopen, zowel voor het platform als voor de deelnemers, zijnde een zeventigtal Belgische en buitenlandse banken en beursvennootschappen.

De eerste fase, met als titel 'RAMSES1', is in productie sedert 2 februari 2015 en werd uitvoerig besproken in het ondernemingsverslag 2014 (p. 13). De tweede ronde van T2S vormde dus de echte omschakeling voor het effectenvereffeningsplatform van de Bank: sedert dat ogenblik verloopt de vereffening van de effectentransacties van NBB-SSS via het Europees platform, dat alle rekeningen in effecten en in cash centraal beheert. Sinds deze omschakeling kunnen de deelnemers aan NBB-SSS ten volle gebruik maken van alle mogelijkheden van T2S, naast de voordelen die reeds verbonden waren aan RAMSES1. Het gaat daarbij vooral om gestandaardiseerde berichtenuitwisseling in XML, harmonisering en schaalvoordelen voor banken en beursvennootschappen die in meerdere landen en op verschillende markten actief zijn, operationele beschikbaarheid en gewaarborgde productie gedurende 22 uur per dag, efficiënt thesauriebeheer via centralisatie en auto-collateralisation (een automatisch geactiveerde onderpandstransactie wanneer een koper niet over voldoende middelen beschikt om een effectentransactie te vereffenen), alsook lagere tarieven voor grensoverschrijdende effectentransacties.

Gelet op de overschakeling van de Belgische centrale effectenbewaarinstellingen NBB-SSS en Euroclear Belgium naar T2S, heeft de Bank ook bijzondere inspanningen geleverd voor de voorbereiding van de overgang van het cashgedeelte naar datzelfde platform. Daarbij besteedde de Bank vooral aandacht aan de bilaterale contacten met de houders van een cashrekening in T2S, voor wie ze twee infosessies organiseerde en een aanspreekpunt ter beschikking stelde voor alle vragen over de opening en het beheer van deze rekeningen. Medewerkers van de Bank namen actief deel aan verscheidene werkgroepen van het Eurosysteem en werkten samen met de twee centrale effectenbewaarinstellingen. Ze waren eveneens betrokken bij verscheidene tests met betrekking tot verschillende aspecten van de overstap. Zo werden er tijdens weekends tests georganiseerd waarbij de omschakeling uitgebreid werd gesimuleerd. Over dit project wordt eveneens op geregelde basis verslag uitgebracht aan het Eurosysteem.

In overeenstemming met een verordening van de Raad van Bestuur van de ECB, dient de verzameling van de basisgegevens voor de opstelling van gedetailleerde statistieken over de betalingen en betalingssystemen te beantwoorden aan een precies referentiekader. Deze statistieken worden immers beschouwd als een onderdeel van de statutaire opdrachten van het ESCB en de ECB. De verordening heeft ten doel een ruimere dekking en een grotere betrouwbaarheid van de desbetreffende statistieken te garanderen. Ze zal zorgen voor meer coherentie en vergelijkbaarheid van de door de verschillende centrale banken van het ESCB verstrekte statistieken. De gegevens worden verzameld bij alle betalingsdienstaanbieders en kredietinstellingen, maar ook bij de uitgevers van elektronisch geld en de exploitanten van betalingssystemen.

De eerste verzameling van gegevens bij de declaranten, in de eerste helft van 2015, had betrekking op de in 2014 uitgevoerde betalingen: 74 declaranten (62 kredietinstellingen, vier uitgevers van elektronisch geld en acht betalingsinstellingen) maakten gebruik van het daartoe ter beschikking gestelde platform OneGate van de Bank. De Bank had een maand tijd om controles uit te voeren, de gegevens te verbeteren en de afzonderlijke cijfers op te tellen. Eind juni moest ze de gegevens verstrekken aan de ECB. Die laatste publiceerde de betalingsstatistieken in oktober. In de tweede helft van 2015 nam de Bank een initiatief voor de verbetering van de rapporteringsmogelijkheden, met het oog op de inzameling van de betalingsgegevens voor 2015.

Eind 2015 heeft het Directiecomité een werkgroep opgericht betreffende de **nieuwe digitale technologieën inzake financiële transacties** (FinTech). Deze dient de invloed van die ontwikkelingen op de financiële sector als geheel en op de Bank te onderzoeken, zowel voor prudentiële aangelegenheden als voor het monetair beleid of de betalingssystemen.

Internationale samenwerking

In overleg met de Federale Overheidsdienst Financiën, bereidt de Bank de standpunten van de Belgische vertegenwoordiger bij het **Internationaal Monetair Fonds** (IMF) voor. Als gevolg van de hervorming van het IMF-bestuur, hebben Nederland en België, die voordien elk aan het hoofd stonden van een kiesgroep (of 'constituency'), in 2012 besloten op paritaire basis een gemeenschappelijke kiesgroep in te stellen. Die groep omvat Armenië, België, Bosnië-Herzegovina, Bulgarije, Cyprus, Georgië, Israël, Kroatië, Luxemburg, Macedonië, Moldavië, Montenegro, Nederland, Oekraïne en Roemenië. De Belgisch-Nederlandse kiesgroep is de belangrijkste van het IMF en

beschikt over het grootste aantal stemmen (6,58%), na de Verenigde Staten (16,77%). Nederland en België zijn overeengekomen om beurtelings de bewindvoerder ervan te leveren; in november 2016 is het de beurt aan België.

Teneinde haar rol in die nieuwe kiesgroep ten volle te vervullen en haar aanwezigheid erin volop tot uiting te doen komen, heeft de Bank in die context besloten haar bijdragen aan de door de bewindvoerder bij de vergaderingen van het College van Bewindvoerders van het IMF ingenomen standpunten structureel te versterken. Die bijdragen, van strategische of meer technische aard naar gelang van het geval, zijn gebaseerd op de analyses verstrekt door de experts van de diverse entiteiten van de Bank en van de dienst belast met de internationale samenwerking, die eveneens zorgt voor de kwaliteit en de samenhang van de bijdragen van de Bank.

In dezelfde zin heeft de Bank besloten de door haar aan de landen van de kiesgroep verstrekte diensten te versterken, dankzij een ambitieuzere **technische samenwerking** met de centrale banken van die groep, ongeacht of zulks de vorm aanneemt van bijstand op maat dan wel van opleiding, stages, consultaties, beleefdheidsbezoeken, detacheringen, enz. Om die nauwere samenwerking te kunnen laten aansluiten op de Strategie 2020, heeft het Directiecomité besloten de prioriteiten inzake technische samenwerking van de Bank te heroriënteren naar de centrale banken van de genoemde landen, alsook naar die van de Democratische Republiek Congo en van de Republiek Burundi.

Ondersteunende activiteiten

In 2014 gaf het Directiecomité van de Bank een consultantsbureau de opdracht bij te dragen tot het uitwerken van een **informaticastrategie** voor de periode 2015-2020, die beantwoordt aan de behoeften van de ondernemingsentiteiten. Uitgaande van een diagnose van de bestaande situatie had de consultant een roadmap voorgesteld waarmee de voor 2020 beoogde doelstelling kan worden bereikt. Tijdens het verslagjaar is het departement Informatica begonnen met de tenuitvoerlegging van de aanbevelingen, hoofdzakelijk die met het oog op, enerzijds, een betere afstemming van de informatica op de behoeften van de onderneming, en anderzijds, het koppelen van de IT-governance aan een meerjarenplanning van de behoeften.

Op het vlak van governance hebben de strategische teams van de verschillende entiteiten en informatica gewerkt aan een toekomstgerichte analyse van de behoeften inzake toepassing en techniek voor de vijf volgende jaren, rekening

houdend met een realistisch perspectief inzake tijd en middelen. Dit plan zal worden aangepast aan de hand van de omstandigheden en onverwachte gebeurtenissen.

In het kader van de strategische oefening van de Bank en de informaticastrategie tegen 2020, werd een nieuwe entiteit *Transversal Project Management Office* opgericht. Die entiteit vormt een belangrijke verbinding tussen het departement Informatica en zijn klanten. Ze moet toezien op een betere afstemming van de informaticamiddelen op de behoeften van de gebruikers, tegen de achtergrond van de strategische doelstellingen van de Bank. De nieuwe cel is onder meer belast met het beheer van de roadmap van de informaticaprojecten en met de methodologie, de follow-up, de rapportering, de begeleiding en de ondersteuning.

*
* *

In verband met de ondersteunende activiteiten bestaat de taak van de **logistieke diensten** erin de gebouwen en technische installaties af te stemmen op de behoeften van de interne cliënten. Dit is het terrein waar het streven van de Bank om haar ecologische voetafdruk te beperken, het best tot uiting komt (zie deel 1.3 Duurzame onderneming).

Het renovatieplan van de kantoren, waarmee al enkele jaren geleden een aanvang werd genomen onder de naam masterplan Immobiliën, werd in 2015 voortgezet met de volledige renovatie van 3.000 m² kantooruimte op de tweede verdieping van het hoofdgebouw.

De werkzaamheden om de monumentale glazen koepel van de grote loketenzaal van het in 1954 ingehuldigde Van Goethengebouw te vervangen, zijn in uitvoering. Hierbij wordt de kenmerkende stijl van dat gebouw in acht genomen. Het glazen dak dat de koepel beschermt, zal worden opgetrokken tot de vierde verdieping. De muren die tot deze verdieping reiken, zullen bij die gelegenheid worden gerenoveerd, en zullen zodoende binnengevels worden, waardoor de warmte-isolatie sterk zal verbeteren.

Ook de werken in het historische gebouw aan de Wildewoudstraat worden voortgezet. Omdat tijdens de sloopwerkzaamheden asbesthoudende materialen werden gevonden, heeft het project echter een aanzienlijke vertraging opgelopen. Het dak wordt momenteel gerenoveerd en geïsoleerd, terwijl de twee bovenverdiepingen worden ingericht om er 55 nieuwe werkposten in onder te brengen. Om deze werkzaamheden te kunnen

uitvoeren, moest het museum van de Bank worden verhuisd. Het heeft voorlopig onderdak gevonden in een licht afgeslankte vorm, maar blijft voor het publiek gemakkelijk toegankelijk via de ingang aan de de Berlaimontlaan 3. Het zal definitief weer opengaan, waarbij de collectie op een geheel nieuwe manier zal worden tentoongesteld, in het gebouw van de voormalige Union du crédit de Bruxelles, aan de Warmoesberg, waarin tot 1 maart 2016 de Wetenschappelijke Bibliotheek van de Bank was gevestigd.

De steeds ruimere toegang tot elektronische hulpmiddelen verminderde immers de noodzaak om een dergelijke infrastructuur te behouden. Dit besluit past ook in het kader van de inspanningen die de Bank al heel wat jaren levert om de kosten te drukken. Omdat ze zich bewust is van de wetenschappelijke waarde van haar collectie economische en financiële werken, is de Bank echter voornemens ze nog altijd voor de academische gemeenschap of de andere belangstellende gebruikers beschikbaar te stellen via interbibliotheecair leenverkeer.

Zodra de uitvoeringsstudie voor het ontwerp en de inrichting van een nieuwe bedrijfskeuken was afgerond, kon de aanbesteding eind 2015 van start gaan.

In het vooruitzicht van de aangekondigde sluiting van de vestiging te Bergen medio 2016, heeft de Bank een voorbereidend dossier opgemaakt voor de openbare verkoping van deze vestiging.

Mecenaat

Nu enkele belangrijke waarden die de grondslag van onze maatschappij vormen, heftig worden aangevochten door extremistische en terroristische groeperingen, heeft de Bank willen tonen dat ze onwankelbaar aan die waarden hecht. Via haar mecenaat bevestigt ze nogmaals hoe belangrijk ze die kostbare verworvenheden acht; meer dan ooit biedt zij dus in eerste instantie steun aan projecten met een maatschappelijke meerwaarde. In de loop van het verslagjaar heeft ze aldus een bijzondere steun verleend aan het project 'Trein der 1000'. Tijdens het schooljaar 2014-2015 boden het Instituut voor Veteranen, de vzw Auschwitz in Gedachtenis en de International Federation of Resistance Fighters een educatief leertraject aan rond de Holocaust en de herinnering. De klemtoon lag hierbij op een reis van vijf dagen, met 1 000 jonge Europeanen, van Brussel naar Krakow en op een bezoek aan het concentratie- en vernietigingskamp van Auschwitz-Birkenau.

1.2 Human Resources

1.2.1 Verloop van het personeelsbestand en indienstneming

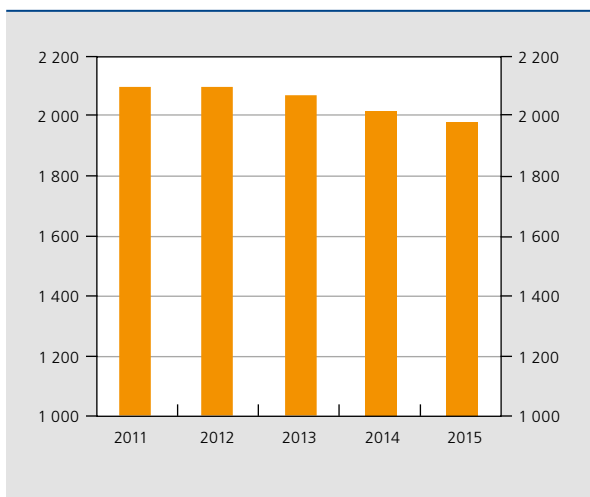
De personeelssterkte uitgedrukt in voltijdse eenheden is het voorbije jaar verminderd met 37 eenheden. De Bank beoogt als strategisch doel het personeelsbestand tegen 2020 sterk terug te dringen. De gewijzigde leeftijds- en loopbaanvoorwaarden voor het wettelijke pensioen hebben haar ertoe genoopt de streefcijfers tijdelijk bij te sturen, maar de doelstelling blijft gehandhaafd. Elk verzoek om uittredend personeel te vervangen of de personeelsbezetting te versterken, wordt zeer grondig onderzocht en selectief behandeld.

Daartoe trekt de Bank goed opgeleide nieuwe werknemers aan. Hierbij worden alle moderne communicatiekanalen aangewend. Naast universitair geschoolden zullen de volgende jaren ook bachelors in dienst worden genomen. De Bank wordt steeds meer een kennisbedrijf. Ze biedt diverse formules van voortgezette opleiding aan en zet volledig in op Talent Management & Development van haar personeel.

De Bank hecht ook nog steeds waarde aan een positief werkklimaat, stressbeheersing en personeelstevredenheid. Ze sloot in 2015 met de werknemersvertegenwoordiging diverse sectorale akkoorden, waarin onder meer vroeger overeengekomen regelingen werden verlengd.

VERLOOP VAN HET PERSONEELSBESTAND

(voltijdse equivalenten op 31 december)

1.2.2 Pensioneringen en overlijdens

In 2015 nam de Bank met droefheid kennis van het overlijden van eredirecteur Roland Beauvois. De heer Beauvois was directeur van onze instelling van 1965 tot 1987. Hij was in 1945 in dienst getreden bij de Bank, waar hij vooral zijn stempel drukte op het economisch onderzoek.

De Bank vernam eveneens met droefheid het overlijden van erecensor André Leysen, die de functie van censor bij de Bank van 1971 tot 1985 had waargenomen.

De Bank betreurde in 2015 ook het overlijden van vijf van haar vaste personeelsleden:

Mevrouw V. Debrun
Mevrouw I. Smet
De heer D. Steinier
Mevrouw M. Vierdeel
De heer R. Vlasschaert

Hun nagedachtenis zal in ere worden gehouden.

*
* *

De Bank wenst tevens uiting te geven aan haar erkentelijkheid ten aanzien van de leden van het kaderpersoneel die hun loopbaan hebben beëindigd:

De heer J. Callebaut
De heer A. Desmet
De heer F. Gijssel
De heer B. Groetembriël
De heer U. Mommen
De heer M. Pickeur
De heer W. Sermon
De heer F. Van Nieuwenhove

Zij dankt ook de werknemers wier loopbaan in het afgelopen jaar een einde nam:

De heer R. Blykers
Mevrouw M.-C. Bonnavé
Mevrouw D. Boons
De heer J.-P. Boykens
De heer D. Bruffaerts
De heer F. Daelemans
Mevrouw A.-M. Daniel
De heer R. De Backer
De heer J.-P. De Bolle
De heer L. De Maere
De heer W. De Nutte

Mevrouw A. De Rouck
De heer H. De Smet
De heer F. Dedecker
Mevrouw P. Delay
De heer A. Delcourt
De heer H. Deridder
De heer P. Devigne
De heer E. Donie
Mevrouw M. Gijsebergs
De heer R. Gijssels
Mevrouw N. Goltfus
Mevrouw M. Govaerts
De heer P. Hianne
Mevrouw N. Horlin
Mevrouw M.-F. Jaume
De heer D. Joseph
Mevrouw D. Kloeck
De heer J.-M. Leroy
De heer M. Lison
De heer V. Marlier
Mevrouw A. Marteaux
De heer J. Nigot
Mevrouw G. Purnelle
Mevrouw F. Re
Mevrouw L. Roelens
Mevrouw H. Ronsse

De heer W. Seneca
De heer P. Simons
De heer P. Spelkens
De heer G. Speliers
De heer C. Steelandt
Mevrouw P. Thirion
De heer D. Van Aelbrouck
Mevrouw G. Van Den Brande
Mevrouw V. Van Den Broek
De heer J. Van Den Heuvel
De heer J.-P. Van Den Neste
De heer R. Van Haverbeke
Mevrouw L. Van Hoeck
De heer P. Van Iseghem
De heer R. Vanbesien
Mevrouw M.-C. Vandenberg
De heer C. Vandendunghen
Mevrouw I. Vandepierre
De heer P. Vanderkelen
Mevrouw A. Vanrome
De heer P. Verdick
De heer G. Verheyden
Mevrouw N. Verluyten
De heer P. Waeterinckx
Mevrouw M. Wauters
Mevrouw M. Weckhuysen

1.3 Duurzaam ondernemen

De Bank tracht al vele jaren te beantwoorden aan het concept van duurzame onderneming. Het jaar 2008 mag in dat opzicht als een mijlpaal worden beschouwd, aangezien het Brussels Instituut voor Milieubeheer (BIM) de onderneming in dat jaar het label van 'Ecodynamische onderneming' verleende, met twee sterren. Deze onderscheiding belooft de inspanningen die de Bank op milieugebied had geleverd. Het label, dat voor 3 jaar geldt, werd in 2011 opnieuw aan de Bank uitgereikt, met nog een ster meer. Op basis van het bij Leefmilieu Brussel ingediende dossier kreeg de Bank in 2014 weer dat label toegekend met drie sterren, dat is de hoogst mogelijke onderscheiding. Ze mag dat label dus nog eens drie jaar dragen. Gedurende deze periode dienen de verschillende werkgroepen en de stuurgroep het voor die tijdsperiode uitgewerkte milieuprogramma te verwezenlijken.

De afgelopen jaren werden de inspanningen op milieugebied gestaag voortgezet en zo mogelijk telkens verbeterd.

In de loop van 2015 werden verschillende initiatieven genomen, waarvan er hier een aantal worden vermeld.

Op het vlak van mobiliteit werd een nieuwe fietsenstalling met 120 plaatsen in gebruik genomen, met een afzonderlijk lokaal om fietsen te herstellen. Alle fietsers kunnen over een vestiairekastje beschikken. Daarnaast werden, voor dienstverplaatsingen, twee elektrische bedrijfsfietsen aangekocht en twee Villo!-abonnementen genomen. Het multimodale toegangsplan werd aangepast zodat bezoekers de Bank vlotter kunnen bereiken met het openbaar vervoer.

Er werd een derde groen dak aangelegd, ditmaal op het aan de parking grenzend gebouw. In het nieuwe contract

voor het onderhoud van het plantsoen wordt nader bepaald dat die daken op een milieuvriendelijke wijze moeten worden beheerd.

Dat de Bank het 'EPB-certificaat openbaar gebouw' heeft behaald, toont aan dat zij energie besparen ernstig neemt. Dit certificaat geeft immers aan dat in onze kantoren 40 % minder energie wordt verbruikt dan het Brusselse gemiddelde. In 2015 werden op de bovenste twee verdiepingen van het hoofdgebouw een aantal ramen vervangen om de thermische isolatie te verbeteren. De ramen van de biljettendrukwerkplaats werden voorzien van voorzetramen. Eveneens in de drukzalen werd een adiabatische bevochtiging ingevoerd. Dit is een belangrijke stap om het verbruik van gas voor de aanmaak van de stoom en van elektriciteit voor de koeling te verminderen.

Inzake energiebesparingen werden de quick wins in de afgelopen jaren gerealiseerd. De verlichting van de gelijkvloerse verdieping van de parking is vernieuwd en is nu met energiezuinige LED-verlichting uitgerust.

Er is een nieuwe condensatieketel van 1,5 MW in gebruik genomen. Voorts werden energiezuiniger pompen en warmtewisselaars geplaatst. De installaties in het hoofdgebouw werden opnieuw ingeregeld zodat er minder circulatieverliezen zijn.

De voornaamste inspanningen inzake afvalbeheer bestonden erin het afval beter te scheiden en de voedselverspilling te verminderen.

Die verschillende maatregelen worden ondersteund door een voortdurende bewustmaking van het personeel via tal van interne communicatiemiddelen. Deze aanpak oogst doorgaans veel bijval.

1.4 Lijst van in 2015 gepubliceerde artikels

Economisch Tijdschrift

JUNI

- *Economische projecties voor België – Voorjaar 2015*
- *Het verband tussen economische groei en werkgelegenheid*
- *Decompositie van het verloop van de ecarts op overheidspapier in het eurogebied*
- *Analyse van het beleid tot sanering van de Belgische overheidsfinanciën*
- *Deflatie in Japan, Abenomics en lessen voor het eurogebied*

SEPTEMBER

- *Wisselwerking tussen het monetair en het macroprudentieel beleid*
- *Heeft de crisis het DNA van de Belgische economie gewijzigd?*
- *Winstmarges van de ondernemingen: recente ontwikkeling tegen de achtergrond van een lage inflatie*
- *Verklarende factoren voor de groeivertraging in de opkomende economieën*
- *Europees governancekader inzake overheidsfinanciën: toelichting en evaluatie*

DECEMBER

- *Economische projecties voor België – Najaar 2015*
- *Crisisgevoeligheid van de kmo-financiering in België*
- *Macro-economische determinanten van non-performing loans*
- *Heeft de reorganisatie van de mondiale productie de vraag naar arbeid fundamenteel gewijzigd?*
- *Communicatie over het monetair beleid in de nasleep van de grote recessie*
- *Voornaamste resultaten van het onderzoeksnetwerk CompNet*
- *Resultaten van de derde ronde van de enquête naar de loonvorming in België*
- *Resultaten en financiële situatie van de ondernemingen in 2014*

Working Papers

- 276 *How do exporters react to changes in cost competitiveness?*
- 277 *Optimal monetary policy response to endogenous oil price fluctuations*
- 278 *Comparing fiscal multipliers across models and countries in Europe*
- 279 *Assessing European competitiveness: The new CompNet micro-based database*
- 280 *FloGARCH: Realizing long memory and asymmetries in returns volatility*
- 281 *Does Education Raise Productivity and Wages Equally? De matigende rol van leeftijd, geslacht en bedrijfstak*
- 282 *Assessing European firms' exports and productivity distributions: The CompNet trade module*
- 283 *Economic importance of the Belgian ports:
Flemish maritime ports, Liège port complex and the port of Brussels – Report 2013*
- 284 *Crisis-proof services: Why trade in services did not suffer during the 2008-2009 collapse*
- 285 *The labour market position of second generation immigrants in Belgium*
- 286 *The implications of household size and children for life-cycle saving*
- 287 *Monetary policy effects on bank risk taking*
- 288 *The Belgian production network 2002-2012*
- 289 *Portfolio choice and investor preferences: A semi-parametric approach based on risk horizon*

Belgian Prime News

Deze Engelstalige publicatie op kwartaalbasis is het resultaat van een samenwerking tussen de Bank, de Federale Overheidsdienst Financiën (FOD Financiën) en verschillende Primary Dealers.

Elk nummer bevat een 'Consensus forecast' met betrekking tot het verwachte verloop van de belangrijkste macro-economische gegevens voor België, alsook een beschrijving van de meest opmerkelijke recente economische ontwikkelingen.

Voorts wordt telkens een overzicht gegeven van de situatie op de markt van het overheidspapier. In de rubriek 'Treasury highlights' worden de beslissingen van de Schatkist in verband met het beheer van de overheidsschuld toegelicht.

- 66 *Special topic: The new federal government announces measures for structural reforms and fiscal consolidation the economy*
- 67 *Special topic: An agenda for sound public finances, sustainable growth and job creation in Belgium*
- 68 *Special topic: Three months on, a look at the implementation of the Eurosystem's public sector purchase programme (PSPP) by the NBB*
- 69 *Special topic: Combining fiscal consolidation with a tax shift away from labour income: an important balancing act for the coming years*

Statistische publicaties

De Bank stelt talrijke macro-economische statistieken ter beschikking van het publiek via haar website en haar statistische gegevensbank NBB.Stat die in de herfst Belgostat volledig heeft vervangen. Voor de actualisering van specifieke tabellen kunnen abonnementen worden genomen. De publicaties en de perscommuniqués zijn ook in elektronisch formaat beschikbaar op de website van de Bank:

ALGEMENE STATISTIEK:

- *Statistisch Tijdschrift, Economische indicatoren voor België, Consumentenenquête, Halfjaarlijkse investeringsenquête, Conjunctuuronderzoekingen*

BUITENLANDSTATISTIEKEN:

- *Maandbericht en Kwartaalbericht van de buitenlandse handel*
- *Internationale investeringspositie, detail van de directe investeringen met het buitenland alsook methodologische nota's 'De betalingsbalans en de internationale investeringspositie volgens BPM6', Statistisch Tijdschrift, 2014-IV en 2015-II*
- *Regionale verdeling van de Belgische in- en uitvoer van goederen en diensten*

FINANCIËLE STATISTIEKEN:

- *Financiële jaar- en kwartaalrekeningen van België*
- *Observatorium voor krediet aan niet-financiële vennootschappen, Monetary financial institutions' interest rates, Bank Lending Survey, Driemaandelijke enquêtes naar de kredietvoorwaarden: indicator inzake de perceptie van de kredietbelemmering*

NATIONALE REKENINGEN:

- *Kwartaalsectorrekeningen, Kwartaalrekeningen, Eerste raming van de jaarlijkse rekeningen, Rekeningen van de overheid, Gedetailleerde rekeningen en tabellen, Aanbod- en gebruikstabellen, Regionale rekeningen*

MICRO-ECONOMISCHE GEGEVENS:

- *Centrale voor kredieten aan particulieren*
  - *Jaarlijks statistisch verslag*
  - *Maandelijkse kerncijfers met betrekking tot de consumentenkredieten en de hypothecaire kredieten*
- *Centrale voor kredieten aan ondernemingen*
  - *Maandelijkse publicatie van de statistieken van de toegestane en opgenomen kredieten via het Observatorium voor krediet aan niet-financiële vennootschappen*
- *Balanscentrale*
  - *De Balanscentrale stelt de verzamelde jaarrekeningen, een financiële analyse in het kader van het ondernemingsdossier, en sectorale statistieken ter beschikking van het publiek, in formaten die zijn aangepast aan de behoeften van de verschillende groepen gebruikers.*
- *Micro-economische analyses*
  - *De dienst Micro-economische Analyse publiceert haar studies over de financiële resultaten van de ondernemingen en de sociale balans jaarlijks in het Economisch Tijdschrift. De havenstudies komen eveneens jaarlijks aan bod maar dan als Working paper van de Bank.*

Andere publicaties

- *Ondernemingsverslag 2014. Activiteiten, bestuur en jaarrekening*
- *Verslag 2014. Economische en financiële ontwikkeling*
- *Financial Stability Report 2015*
- *Macro-economische impact op de Belgische economie van het door de Regering uitgewerkte taxshifftscenario, december 2015*
- *Evaluatieverslag over het vangnetmechanisme van de detailhandelsprijzen voor gas en elektriciteit sinds zijn inwerkingtreding, oktober 2015*
- *Evaluatieverslag over het vangnetmechanisme van de detailhandelsprijzen voor gas en elektriciteit met betrekking tot het jaar 2014, april 2015*

1.5 Contact

DIENSTEN	VESTIGINGEN WAAR DE DIENSTEN WORDEN AANGEBODEN	OPENINGSUREN
Bankbiljetten en muntstukken, Rijkskassier, Balanscentrale, Centrale voor kredieten aan particulieren	Brussel, de Berlaimontlaan 3, Hasselt, Kortrijk en Luik	Van 09u00 tot 15u30, van maandag tot vrijdag
Museum	Brussel, de Berlaimontlaan 3	Van 10u00 tot 17u00, van maandag tot vrijdag

INLICHTINGEN

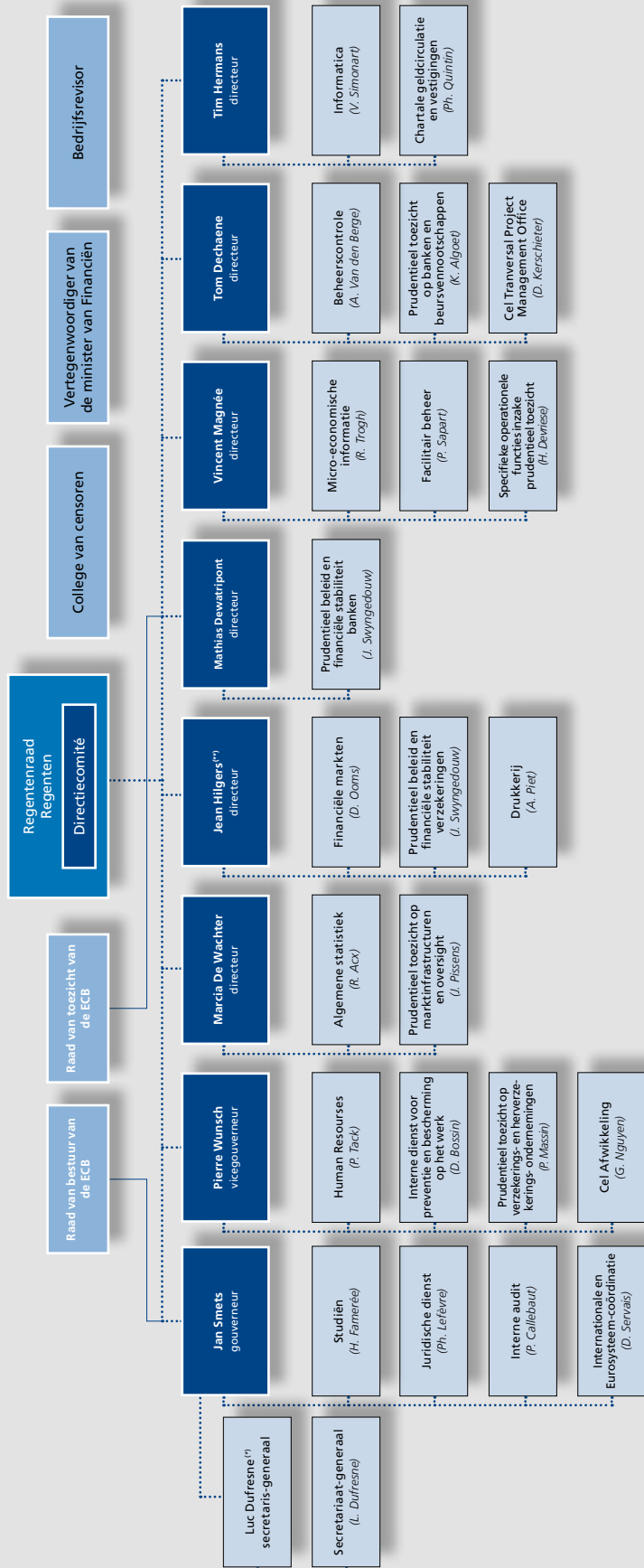
Website:	www.nbb.be
Inlichtingen:	info@nbb.be Tel. +32 2 221 21 11
Contactpersoon pers:	Kristin Bosman, Secretariaat-generaal Tel. +32 2 221 46 28 Fax +32 2 221 31 60 pressoffice@nbb.be
Contactpersoon voor de financiële dienst van de aandelen van de Bank:	Herwig Smissaert, chef van de dienst Betalingen en effecten Tel. +32 2 221 43 28 Fax +32 2 221 32 05 securities@nbb.be

ADRESSEN

Brussel:	de Berlaimontlaan 14, 1000 Brussel Tel. +32 2 221 21 11 Fax +32 2 221 31 00 info@nbb.be	Luik:	place St-Paul 12-14-16, 4000 Liège Tel. +32 4 230 62 11 Fax +32 4 230 63 90 liegesg@nbb.be
Kortrijk:	President Kennedypark 43, 8500 Kortrijk Tel. +32 56 27 52 11 Fax +32 56 27 53 90 kortrijksg@nbb.be	Bergen:	avenue Frère-Orban 26, 7000 Mons Tel. +32 65 39 82 11 Fax +32 65 39 83 90 monssg@nbb.be Volledige sluiting op 30 juni 2016
Hasselt:	Eurostraat 4, 3500 Hasselt Tel. +32 11 29 92 11 Fax +32 11 29 93 90 hasseltsg@nbb.be Volledige sluiting op 31 december 2016		

Departementen en diensten: zie website.

Organogram op 1 januari 2016

(*) Is tevens Secretaris en verantwoordelijk voor operationeel risicobeheer exclusief financiële risico's.
 (***) Is tevens Schatbewaarder en verantwoordelijk voor het operationeel financieel risicobeheer.